JORDÀNIA AMB BICICLETA

Text i fotografies de **Xevi Goñi**, **Jordi Ros** i **Gerard Castellà**

Ruta pel Jordan Bike Trail (JBT), un itinerari de 720 km que travessa l'espina dorsal del país a través de pistes sorrenques i carreteres secundàries.

Jordània amaga un calidoscopi de realitats i una història ben allunyades de l'imaginari col·lectiu occidental. El Jordan Bike Trail és una ruta que ens permetrà conèixer indrets mítics com Petra, la mar Morta o el desert de Wadi Rum.

Durant el Nadal del 2017 –del 23 de desembre al 7 de gener–, el Gerard, el Jordi i el Xevi vam fer la travessa de Jordània en BTT seguint les traces del Jordan Bike Trail, amb un total d'onze etapes, 720 km recorreguts i un desnivell aproximat de +15.000 m, amb inici a Umm Qais i final a Aqaba. La ruta traspua a la perfecció l'essència del país: un còctel sensorial que excedeix les expectatives del viatger. Vam fer la ruta amb una Surly Ogre 29″ engendrada a Espaibici i equipada a l'estil *bikepacking*, i una Intec Gravel 29″ i una Trek 4700 26″, ambdues amb alforges.

Pedalar pel desert de Wadi Rum és com seguir la petjada de Lawrence d'Aràbia.

EL NORD: LA PENITÈNCIA DELS DESNIVELLS

Una vegada hem carregat piles gràcies a un esmorzar llaminer amb el més bàsic de la cuina jordana, com l'omnipresent hummus, una furgoneta *pick up* ens porta d'Amman, la capital del Regne Haiximita de Jordània, a Umm Qais, poble a menys de 5 km d'Israel, i a una vintena de quilòmetres de la frontera amb Síria. Condueix en Matt, un jove britànic amant del BTT i *alma mater* del projecte del Jordan Bike Trail. El camí fins a Umm Qais ens serveix per fer un primer tastet del que serà el nord de Jordània. Una zona àrida on aquella part de realitat que no sempre arriba a la televisió de casa s'estén a pinzellades davant nostre: els primers assentaments de tendes de campanya amb el logotip d'ACNUR, l'agència de l'ONU per als refugiats, ocupades, probablement, per sirians.

L'estampa es desplega ocasionalment mentre avancem per un carrusel de pujades i baixades que desafien els límits de l'enginyeria de camins, fet que corrobora el que temem: tocarà suar tots i cadascun dels quilòmetres a recórrer fins Aqaba. I és que, per al desconeixement general, Jordània és un país eminentment muntanyós en què els contrastos geològics defineixen la fisonomia del país. Altures modestes –el sostre del país és el Jabal Umm ad Dami, de 1.854 m– xoquen amb depressions gairebé infinites, que situen part del territori jordà en un dels punts més baixos de la Terra, a uns 400 m sota el nivell del mar.

Donem el tret de sortida al nostre viatge i ens acomiadem de les terres del nord per endinsar-nos a la vall del riu Jordà, un rabeig de calma i verdor, una terra fèrtil en la qual es concentren bona part de l'aigua i conreus del país, i que és, a més, terra mítica per als jordans i pobles veïns. Al nostre pas, la sorpresa de veure tres ciclistes fent camí condueix al desig d'immortalitzar el moment, convidar-nos a un te o ensenyar-nos amb orgull ramats, construccions a mig fer o allò que pugui captar la nostra atenció.

Superant desnivells considerables i empenyent la bici en algunes ocasions, arribem a Pella ben xops per culpa d'una breu però intensa tempesta. En aquest menut llogaret, l'hotel d'en Hussein llueix amb orgull al capdamunt d'un turó, amb un cert aire nostàlgic de qui recorda èpoques millors. Mentre en Hussein ens explica les seves vivències com a antic funcionari del govern jordà al voltant d'una taula, la seva filla ens treu alguns dels plats que seran la nostra dieta en els dies següents: amanides de tomàquet i cogombre, olives, formatge, pa (*khubez*) i hummus, evidentment, tot acompanyat, esclar, de te.

Un dels reptes a assolir durant les primeres etapes consisteix a salvar amb la màxima dignitat possible els desnivells infernals amb què topem de nassos, sovint al voltant del 20%, mentre disfressem el patiment davant de la canalla riallera. Un altre, molt més genuí, és el contacte amb els jordans del nord, poc acostumats a rebre la visita de cicloturistes.

Una mostra d'aquesta genuïnitat és l'arribada a casa de l'Eisa, el segon dia de ruta, i és que l'hospitalitat és ben present en la naturalesa dels jordans. Aquest és un fet no només perceptible en les nombroses invitacions rebudes per prendre un te allà on hem passat, sinó per la seva espontaneïtat natural. «¿Podem dormir aquí, avui?», preguntem a l'Eisa, que la feia petar a l'entrada de casa seva amb dos dels deu o dotze veïns que, com a molt, devia tenir el poble on vivia, passat Ajloun, al mig del no-res. «Sí, el preu són 80 dinars, que inclouen el sopar, dormir i l'esmorzar». En una cultura tan avesada a negociar com l'àrab, nosaltres no volem ser menys. Més encara considerant que, el dia anterior, havíem hagut d'utilitzar totes

> UN DELS REPTES A ASSOLIR DURANT LES PRIMERES ETAPES CONSISTEIX A SALVAR AMB LA MÀXIMA DIGNITAT POSSIBLE ELS DESNIVELLS INFERNALS

Amman, la capital del Regne Haiximita de Jordània, abans del bullici matinal.

Inici de la ruta a Um-Qais, al nord, poble fronterer amb Síria.

les tècniques de persuasió del manual perquè en Hussein no ens cobrés a preu europeu un llit amb puces i altra fauna autòctona. «D'acord, sigueu benvinguts, no us cobraré», ens respon l'Eisa davant la nostra sorpresa. La resta, s'explica a través del sentits: una dutxa d'aigua freda i un sopar deliciós a còpia de plats variats, culminats per un xai a la brasa sacrificat pel propi amfitrió. A mesura que l'assaborim, alguns veïns entren al menjador per veure el partit de futbol que fan a la televisió mentre fumen xixa i beuen te, en una estampa d'allò més familiar.

La calidesa de moments com aquests s'esfuma ràpidament quan les rampes descomunals s'interposen de nou al nostre camí. Fins i tot per als ciclistes més experimentats del grup, alguns trams són difícils d'assimilar sense preguntar-se quin és el sentit de transitar per camins que, per cada recompensa en forma de paisatge de postal, ens castiguen amb una ració doble de *ciclomassoquisme*.

UNA VASTA EXTENSIÓ D'AIGUA ENMIG DE TERRA GAIREBÉ ERMA, A MÉS DE 400 M PER SOTA DEL NIVELL DE MAR, CONVERTEIX AQUEST INDRET EN EL PUNT MÉS BAIX DE LA TERRA

Arribar a As-Salt és un autèntic bàlsam. Per una banda, per ser un petit oasi de pau just quan la febre començava a advertir un membre de l'equip que potser el sobreesforç estava sent massa generós. I, de l'altra, per tractar-se d'una ciutat vibrant en què el sol de tarda del desembre projecta una llum de redempció. En el nostre cas, a més, l'aturada a As-Salt ens serveix per prendre una decisió important que alterarà el full de ruta inicial: durant un parell de dies canviarem els desnivells irracionals del Jordan Bike Trail per la treva que ens oferirà la mar Morta.

LA PART CENTRAL: SURANT A LA MAR MORTA

Després de reconciliar-nos amb la bicicleta i les carreteres jordanes gràcies a una llarguíssima baixada, arribem a la plana de la mar Morta, a les portes de la frontera traçada el 1994 entre Israel i Jordània. Aquesta zona és, indiscutiblement, un dels *resorts* turístics del país. La singularitat del paisatge, una vasta extensió d'aigua enmig de terra gairebé erma, a més de 400 m per sota del nivell de mar, converteix aquest indret en el punt més baix de la Terra. Però allò que fa més recognoscible aquest ecosistema és l'elevada salinitat de les aigües, produïda pel fet que, a diferència d'altres llacs, la mar Morta no té sortida i concentra els minerals dels rius que l'abasteixen.

Mentre observem de reüll les aigües on ens banyarem més tard, sumem quilòmetres a lloms de la Jordan Valley Highway i ens allunyem d'hotels i complexos d'alt nivell a la recerca d'un espai més ajustat a les nostres butxaques. Ho trobem al Sehatty Resort, un allotjament més auster i amb l'únic luxe que necessitem –una dutxa d'aigua calenta–, però amb un parell de piscines climatitzades de regal i a només una curta passejada de culminar un dels objectius del viatge: surar en les aigües de la mar Morta.

La mar Morta és el punt més profund de la superfície continental de la Terra, amb 430 m per sota del nivell del mar.

Paisatges onírics on viatjar amb bicicleta és un veritable plaer.

A la sortida d'Al-Karak, la nostra ment projecta imatges de Petra i el desert de Wadi Rum, cada cop més nítides, mentre solquem les depressions per les quals discorren els rius (*uadis*). Són etapes per zones despoblades en les quals, de sobte, s'aixeca un assentament de cases a mig fer que fa de centre neuràlgic de la regió. Aquest és el cas d'At-Tafilah, poble que ens rep amb la celebració d'un casament i amb la família del nuvi oferint-nos una generosa porció de *zalabiyye*, un pastís farcit de formatge cremós i sucat en almívar. De nou, l'hospitalitat jordana.

Shobak és la darrera aturada abans d'arribar a Petra. Pernoctem a l'hotel de l'Abu Ali, excavat a la roca, encara que nosaltres descansarem a l'interior d'una tenda de campanya. Es tracta d'una humil estança farcida de records dels diferents visitants que han passat per aquest acollidor racó de món. A l'exterior hi trobem l'esquelet d'un cotxe *600* suficientment agençat com per lluir un cartell que el cataloga com a «*the smallest hotel in the world*», per a orgull del seu propietari.

Ens acomiadem de Shobak i el paisatge es transforma altra vegada. Més que el paisatge, ho fa el color de la seva pedra, que abandona els tons blanquinosos per entrar ara en una gamma més càlida, protagonitzada pel vermell i traçada per l'acció dels elements. L'aproximació a Petra és, senzillament, espectacular. Després d'una etapa a cavall de majestuosos canyons i boscos frondosos d'alzines, assolim la cota més alta de tot el viatge, a gairebé 1.700 m, abans d'encarar una última baixada que ens conduirà, oscil·lant com un pèndol, a l'entrada de Wadi Musa, a les portes de Petra.

EL SUD: EL DESERT DE LAWRENCE D'ARÀBIA

El nostre romanticisme de pandereta queda reduït a un miratge tan bon punt arribem al primer pàrquing d'autobusos. Una munió de turistes organitzats en grups desfila amunt i avall pel poble, convertit en un decorat més propi de destinacions massificades que de la imatge creada per la nostra imaginació. Les cafeteries, amb una atmosfera inequívocament occidental, s'omplen de turistes que consulten les seves *Lonely Planet* o que aprofiten el wifi per connectar-se a Internet i compartir les fotos del dia. Els preus, com és d'esperar, són més alts que a qualsevol altre indret de Jordània on

Petra, una de les set meravelles del món.

hàgim estat abans. Acabem triant el suggeridor Valentine Inn, on reposarem una parell de dies per visitar Petra el dia d'Any Nou.

Qualsevol adjectiu que s'atorgui a Petra i la seva bellesa quedarà curt. Ni el fred de rigorós hivern ni el fort vent ensopeixen l'espectacle visual que suposa visitar la ciutat, fundada pels edomites el segle VIII aC i capital de múltiples civilitzacions. Petra és un museu a l'aire lliure en què el Tresor, el Monestir o l'Amfiteatre són només una minúscula mostra dels monuments més impactants.

L'Abu Subah gaudeix dels últims rajos de sol del dia a l'àrid desert que cobreix el sud de Jordània.

Abandonar la turística Petra significa submir-se en l'oníric desert jordà. En un parell d'etapes ens situem a les portes de Wadi Rum, no sense abans aturar-nos a Abassiya per dormir a casa de l'Abu Subah i gaudir d'un dels moments més màgics del viatge. Una posta de sol per emmarcar, una tenda beduïna al mig del no res i una plata gegant de pollastre amb arròs. Un cel esquitxat d'estels i només el soroll de l'atrotinat transistor de mà de l'Abu Subah, que narra les notícies amb un desori que evoca les cròniques de guerra radiades no fa tants anys per aquests indrets.

Encara que sembli contradictori, llevar-se amb una etapa de desert per davant és un estímul d'allò més engrescador. Si, a més, l'escenari és un paisatge d'aire marcià, remot, amb folgats passadissos sorrencs traçats entre la roca vermella i on els únics companys de viatge són dromedaris que apareixen ocasionalment, l'aventura està servida. Així doncs, a mesura que ens allunyem del poble de Wadi Rum deixem enrere qualsevol rastre d'humanitat per enfrontar-nos al desert i sentir-nos, salvant les distàncies, com Lawrence d'Aràbia.

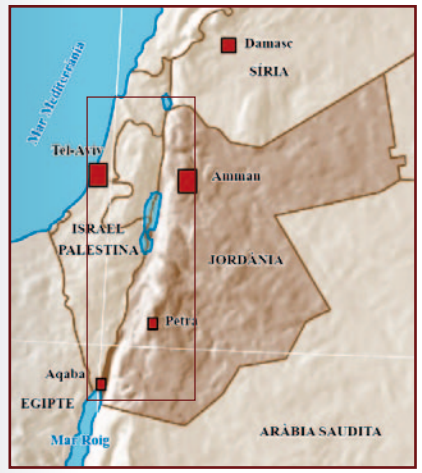

ALBERT MARTÍNEZ

DEIXEM ENRERE QUALSEVOL RASTRE D'HUMANITAT PER ENFRONTAR-NOS AL DESERT I SENTIR-NOS, SALVANT LES DISTÀNCIES, COM LAWRENCE D'ARÀBIA

Quaranta quilòmetres de sorra et recorden què són els instints primitius i et retroben amb sensacions que solen quedar fora de la zona de confort, com ara la vulnerabilitat, la insignificança o el respecte. Vulnerabilitat perquè et trobes sol, aïllat, totalment exposat a qualsevol contratemps físic, eventualitat mecànica o inclemència meteorològica. Insignificança perquè allà no ets ningú i no hi fas res. Respecte perquè més val trobar el ritme més ràpid i l'escapatòria més fàcil. Com bé deia un dels companys, «un desert és l'últim lloc on vols que et passi res». Alhora, però, la joia impagable de sentir-te un privilegiat per travessar un lloc així exerceix una força de contrapès envers aquestes sensacions i et dona la força necessària per gaudir del camí, dels paisatges i, fins i tot, de la penitència d'haver d'empènyer, penosament, la bicicleta durant més de quatre hores.

Aconseguida l'escapatòria del desert, una de les carreteres principals de Jordània ens porta a la tropical Aqaba, un complex turístic del sud del país, on les aigües de la mar Roja atrauen, amb el seu magnetisme, turistes i bussejadors estrangers pràcticament tot l'any. Aqaba és el final de la nostra ruta i un bon lloc per pair el contrast entre les experiències viscudes al llarg del país. Jordània, un calidoscopi de realitats.

Petit mos a Wadi Hasa. D'esquerra a dreta: Jordi, Gerard i Xevi.